

Design & verkoeling in één, dat kan!

Met deze duurzaam geproduceerde vloerventilator van Stadler Form

Van 215,- voor **159,-**

- Stijlvol bamboe frame
- Eenvoudig te reinigen ventilatorbladen
- Drie snelheidsniveaus
- Geschikt voor een ruimte tot 40m²/100m³
- Geluidsniveau 42 - 60 dB

Met de stille vloerventilator Otto van het Zwitserse kwaliteitsmerk Stadler Form heeft u voor altijd een verkoelend briesje of sterke windvlaag in huis. Dat betekent heerlijk koel slapen tijdens warme zomernachten en een aangenaam koel huis overdag. Door het stijlvolle naadloze ontwerp van bamboe zal de Otto niet misstaan in menig slaap- of woonkamer. Het frame van de Otto is vervaardigd van bamboe en tweemaal in de olie gezet om de duurzaamheid te bevorderen. De bedieningsknoppen bevinden zich aan de achterkant waardoor deze mooi zijn weggewerkt. De Otto verplaatst tot 2.400 m³ lucht per uur, heeft drie snelheidsniveaus en produceert bij de eerste stand slechts 42 dB aan geluid. Haal nu verkoeling in huis.

Scan deze QR of ga naar nrcwebwinkel.nl/ventilator

Botsing tussen volgelingen van Khomeiny en studenten, april 1981. In juni begonnen de massa-executies.

MASSA-EXECUTIES IRAN

De doden van de Iraanse revolutie

Begin jaren tachtig zijn duizenden tegenstanders van het Iraanse regime geëxecuteerd. Een groep vrijwilligers heeft zich voorgenomen het lot van alle slachtoffers, vaak uit linkse en seculiere hoek, te onderzoeken.

Door onze redacteur **Floris van Straaten**

AMSTERDAM. Lang niet alle graven op de immense begraafplaats Behesht-e-Zara aan de rand van de Iraanse hoofdstad Teheran herbergen resten van mensen die een natuurlijke dood zijn gestorven. Alles blijft liggen er ook duizenden die na de machtsgreep van ayatollah Khomeiny in 1979 zijn geëxecuteerd, omdat ze als een bedreiging voor de Islamitische Republiek werden beschouwd.

De autoriteiten geven bij voorkeur zo min mogelijk ruchtbaarheid aan die opeenvolgende executiegolven, die vooral in de jaren tachtig plaatsvonden. In stille proberingen ze soms de graven al deels te ruimen, onder het motto dat er plaats nodig is voor nieuwe graven en dat het na dertig jaar mag, volgens religieuze voorschriften. Op de Behesht-e-Zara gebeurde dat al in twee vakken, waar een onbekend aantal mensen begraven lag, onder wie geëxecuteerden.

Sommige nabestaanden tasten nog altijd in het duister omtrent het lot van omgebrachte familieleden en hun laatste rustplaats. Een groepje Iraanse onderzoekers, deels in Iran zelf en deels in het buitenland, probeert daarom nu in kaart te brengen wie er tijdens de eerste grote exe-

cutiegolf van 21 juni 1981 tot 21 maart 1982 precies zijn terechtgesteld en wat er met hun lichamen is gebeurd.

„Uit onze gegevens blijkt dat in die periode duizenden mensen zijn gedood. Van zo'n 3.500 doden hebben wij de namen en de plaats waar ze zijn begraven kunnen achterhalen”, zegt Shahin Nasiri (35), die twintig jaar geleden met zijn familie vanuit Iran naar Nederland kwam. Nasiri is aan de universiteiten van Amsterdam en Wageningen verbonden als politieke filosoof en doet aan dit project mee als vrijwilliger.

Gebarsten grafstenen

De zogenoemde Rastyad onderzoeksgroep zal haar bevindingen op 21 juni online plaatsen in de hoop dat er meer mensen zijn die ontbrekende gegevens kunnen aanleveren. Ze hebben bovendien contact gezocht met de Verenigde Naties, in de hoop de massale executies officieel erkend te krijgen als een misdaad die nader juridisch onderzoek verdient.

„Bijna iedereen in Iran heeft wel een familielid verloren”, zegt Nasiri. „Veel leden van onze groep ook en dat geldt ook voor mij. Wij hopen dat dank zij dit project de waarheid over de massamoorden en de mensenrechtenschendingen van Iran geen mysterie zullen blijven. Misschien

„Bijna iedereen in Iran heeft wel een familielid verloren. Veel leden van onze onderzoeksgroep ook en dat geldt ook voor mij”

Shahin Nasiri
onderzoeker en nabestaande

kan ons materiaal ook als basis dienen om later bij rechtszaken beschuldigingen tegen daders te onderbouwen.”

Het regime van de toenmalige sjah werd in 1978 en 1979 door een brede coalitie van religieuze en seculiere partijen ten val gebracht. Niet lang na zijn terugkeer uit ballingschap naar Iran begon ayatollah Khomeiny veel seculiere medestanders uit de weg te ruimen. Ze werden door hem als 'Mohareb' (vijanden van God) bestempeld. De executies raakten in een stroomversnelling na de omstreden afzetting van de relatief liberale premier Bani Sadr in juni 1981.

Tot de eerste slachtoffers behoorden een aantal (ongelovige) communisten. „Op 21 juni werden vijftien linkse dissidenten gedood, onder wie de beroemde dichter en toneelschrijver Saeed Soltanpour. Dat markeert het begin van de massamoord. Het is nog steeds niet bekend waar hij is begraven. Wij hebben wel het vermoeden dat hij aanvankelijk in vak 41 van Behesht-e-Zahra lag, dat wil zeggen in een deel dat later door de autoriteiten werd vernield en geruimd.”

Sommige grafstenen van linkse geëxecuteerden zitten vol grote barsten, kenmerkend zijn die met opzet beschadigd. Aanhangers van het regime vonden dat niet-gelovigen eigenlijk niet begraven hoorden te worden naast gelovigen en wilden daarom zulke graven ruimen.

Minderjarigen terechtgesteld

Na de communisten en aanhangers van andere linkse partijen was de beurt vooral aan de aanhangers van de Mujahedeen Khalq. Zo'n 70 procent van de slachtoffers van de executies behoorden tot deze groep, die zich eerder ook fel tegen het regime van de sjah had verzet. Ook leden van de vervolgd religieuze minderheid van de Bahai werden bij voorbeeld geëxecuteerd.”

De onderzoekers wisten te achterhalen dat alleen al uit Teheran meer dan honderd minderjarigen werden terechtgesteld, onder wie het zeventienjarige meisje Soudabeh Baghaei. Zoals een krantenbericht op 30 november 1981 meldde was ze tegelijk met 35 andere 'vijanden van God' ter dood gebracht, op verdenking van sympathie voor de Mujahedeen Khalq. „Ze werd beschuldigd van 'mufsid', het zaaien van corruptie op aarde. In totaal werden tientallen meisjes op basis van zulke heel algemene beschuldigingen gedood.”

Dat soort berichten uit officiële kranten van de overheid, waarin executies werden bekendgemaakt, vormde een belangrijke bron. Verder doken de onderzoekers in archieven en maakten ze gebruik van geolocatie om de plaats van graven van geëxecuteerden en de vakken waarin hun resten lagen te achterhalen.

Dat lukte in duizend gevallen. Ze namen foto's van de graven, die allemaal een nummer hebben en vergeleken die nauwgezet met andere details die ze bemachtigd hadden. Sommige partijen hadden intussen zelf ook lijsten samengesteld van partijleden en sympathisanten van wie ze aannamen dat ze waren terechtgesteld, al troffen de onderzoekers daarin ook nogal wat fouten aan. In sommige gevallen konden familieleden zelf nuttige informatie verstrekken.

Al met al wist het onderzoekscollectief zelfs de identiteit van de resten van veertig mensen uit het geruimde vak 41 te achterhalen. Maar van honderden en wellicht zelfs duizenden andere verdwenen tegenstanders van het regime hebben de onderzoekers nog niet weten te bewijzen dat ze inderdaad ter dood zijn gebracht. „We hopen nu vooral op aanvullende informatie van familieleden en anderen”, zegt Nasiri.

Grafsteen van **Soudabeh Baghaei** (17), begraafplaats Behesht-e-Zara.

Grafsteen van **Shokrollah Paknejad**, prominent socialist, op Behesht-e-Zara

DWARS

Denemarken wil vluchtelingen naar Syrië sturen. Het VK ziet Rwanda als optie - net als Israël deed. Ze zijn nergens meer welkom, ziet **Carolien Roelants**.

Een Britse reddingsbrigade helpt migranten uit een boot stappen in Dungeness.

Steeds meer vluchtelingen, en echt niemand die hen wil

Het is Wereldvluchtelingendag deze maand maar dat is niet de reden waarom ik hier over vluchtelingen schrijf. Ze kwamen gewoon steeds op mijn pad, de vluchtelingen. In een ontroerende documentaire van *The Guardian* over een jonge Syrische vluchteling die van de Deense autoriteiten terug naar Syrië moet, want daar is het immers weer veilig? In al het nieuws hoe de Britse regering zogeheten illegale asielzoekers wil ontmoedigen: naar Rwanda of anders een enkelband. In de bekendmaking van VN-organisatie UNHCR dat er nu 100 miljoen (honderd miljoen) mensen gedwongen uit hun woningen zijn gevlucht, de helft ook uit hun land. En ik kreeg een onderzoek in mijn mail hoe u tegen al dan niet illegale vluchtelingen en migranten aankijkt.

Het is bekend dat Denemarken toe wil naar nul asielzoekers, onder andere door Syrische vluchtelingen hun, ja inderdaad, tijdelijke verblijfsvergunning af te nemen. Het is vast niet de bedoeling van de makers, maar het Guardian-portret van de nu 21-jarige Aya Abu Daher is denk ik een heel doeltreffend wapen in handen van de autoriteiten. Want als zelfs een kennelijk 100 procent geïntegreerde modellscholiere weg moet, dan kan je als vluchteling zo'n land maar beter mijden. Uiteindelijk wint Aya haar beroep tegen de maatregel, maar dat winnen is geen winnen want volgend jaar juli loopt haar nieuwe termijn af en kan ze alsnog naar een deportatiecentrum worden verbannen. Dus wat heeft Aya voor toekomst? Haar broers mogen blijven; Denemarken stuurt geen mannen naar Syrië en de verplichte dienstplicht terug. Gezinnen splijten is oké. Maar naar welk land wél? De Britse regering wil vluchtelingen en migranten die in een bootje over het Kanaal binnenkomen liefst meteen naar Rwanda doorsturen. Een maatregel die in de woorden van premier

De meesten van u zijn voorstander van opvang in de eigen regio

Johnson nodig is om „de verachtelijke mensen” te stoppen „die de kwetsbaren misbruiken en het Kanaal veranderen in een waterig graf”. Dus niet die verachtelijke mensen worden in Rwanda gedumpt, maar de kwetsbaren. Dat is moreel in orde, verzekert de Britse regering.

Ik kon me Rwanda herinneren in de context van Israël en Afrikaanse asielzoekers, „infiltranten” heetten ze daar in overheidstaal. Tussen 2014 en 2017 werden duizenden van hen onder een schimmig programma naar Rwanda en Oeganda overgevoerd. In 2018 ontstond ophef toen toenmalig premier Netanyahu de infiltranten voor de keus stelde tussen vertrek en gevangenis, en bedankten de twee Afrikaanse landen verder voor de eer. Later bleek dat de meeste van de uitgezette asielzoekers weer uit hun gastlanden waren vertrokken, want geen rechten en geen werk, en via Soedan, Libië en smokkelaars naar Europa waren doorgereisd. Weet Johnson dat wel?

Ik had u ten slotte uw mening bevestigd aan de hand van het Ipsos-rapport Migratie en de publieke opinie in Nederland. Opvang in de eigen regio van economische en humanitaire vluchtelingen wint het bij u, met 67 procent (helemaal) mee eens. Ik zag VVD-Kamerlid Ruben Breklemans vrijdag bij Op1 de optie grenzen sluiten opperen gezien het opvangprobleem. Maar daar bent u minder enthousiast over (39 procent).

Tsja, die opvang in de regio. U weet best dat daar al veruit de meeste vluchtelingen zitten: Turkije, Libanon ga maar door. De regio heeft ook grote economische problemen. De burgers daar willen vluchtelingen juist kwijt - vraag Erdogan maar.

Al die vluchtelingen, en echt niemand die hen wil.

Carolien Roelants is Midden-Oosten-expert en scheide op deze plaats elke week de feiten van de hypes.

